

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

ΠΑ. ΣΥ. Δ.Υ.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η εφαρμογή της
στην Κύπρο

Απρίλης 1991

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Η μελέτη για την "Ιδιωτικοποίηση και την εφαρμογή της στην Κύπρο" ετοιμάστηκε από την ΠΑΣΥΔΥ με βάση τις διεθνείς τάσεις και εμπειρίες και τις προοπτικές για την Κύπρο.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελίδα
Πρόλογος	5
Εισαγωγή	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Δημόσιος Τομέας Κρατικές Υπηρεσίες και Επιχειρήσεις Κρατικής Ιδιοκτησίας	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Ιδιωτικοποίηση: Θεωρία και Πρακτική	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Κριτική εκτίμηση της Ιδιωτικοποίησης: Θέση και ενέργειες των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: Κύπρος: Ο Δημόσιος Τομέας	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: Σύνοψη και Συμπεράσματα	23
Βιβλιογραφία	32
Παράρτημα I: Πρακτικά Συνεδρίας Κεντρικής Επιτροπής Προγραμματισμού	33
Παράρτημα II: Οργανωτικά/Λειτουργικά Προβλήματα Δημόσιας Υπηρεσίας	37
Παράρτημα III: Εργοδότηση από Κυβερνήσεις	45
Παράρτημα IV: Ιδιωτικοποίηση στο Ηνωμένο Βασίλειο	46
Παράρτημα V: Τύποι Ιδιωτικοποίησης	48
Παράρτημα VI: Σημερινή κατάσταση και προοπτικές	51
Παράρτημα VII: Υπόμνημα Συνδικαλιστικών Οργανώσεων	53

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις 15 του Δεκέμβρη του 1989 η Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού της Δημοκρατίας εξέτασε "εισηγήσεις για αλλαγή της αναπτυξιακής πολιτικής των Σχεδίων του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως" και πήρε αποφάσεις οι οποίες στην ουσία εισήγαγαν την ιδέα της "ιδιωτικοποίησης" στο δημόσιο τομέα. (Βλέπε Πρακτικά της Συνεδρίας της Κεντρικής Επιτροπής Προγραμματισμού της 15/12/1989, που επισυνάπτεται σαν Παράρτημα Ι).

Η Παγκύπρια Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑΣΥΔΥ) αντέδρασε σ' αυτές τις αποφάσεις και διακήρυξε την αποφασιστικότητα της για λήψη δραστικών μέτρων κατά της ιδιωτικοποίησης.

Αντί της ιδιωτικοποίησης η ΠΑΣΥΔΥ υπέβαλε προτάσεις στην Κυβέρνηση, και στη συνέχεια και στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για από κοινού δράση για βελτίωση της κρατικής μηχανής, αναθεώρηση της οργανωτικής δομής της, απλοποίηση των διαδικασιών και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο τομέα, με αλώτερο στόχο την αύξηση της απόδοσης και της παραγωγικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας και τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται στο κοινό. (Βλέπε σχετικά έγγραφα που επισυνάπτονται σαν Παράρτημα ΙΙ).

Οι εισηγήσεις της ΠΑΣΥΔΥ προς την Κυβέρνηση "για να διορθώσει τα του οίκου της πριν να μελετήσει το εύκολο - και ριψοκίνδυνο - εγχείρημα της ιδιωτικοποίησης δεν έτυχαν θετικής ανταπόκρισης από μέρους της Κυβέρνησης.

Αντίθετα, υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η Κυβέρνηση εμμένει - κι αυτο παρα τις διαφεύσεις της - στην προώθηση του στόχου της ιδιωτικοποίησης, χωρίς επαρκή μελέτη ή αντικειμενική εκτίμηση των επιπτώσεων της στη Δημόσια Υπηρεσία και το δημόσιο συμφέρον.

Η ισχυρή πεποίθηση της ΠΑΣΥΔΥ είναι ότι στις Κυπριακές συνθήκες η ιδιωτικοποίηση είναι αχρείαστη και καταστροφική για το δημόσιο συμφέρον και τη Δημόσια Υπηρεσία, και ότι αποτελεί εύκολη μέθοδο για την Κυβέρνηση να απεκδύεται των ευθυνών της προς το δημόσιο και να τις μεταθέτει στον ιδιωτικό τομέα.

Η μελέτη αυτή αποτελεί μια αντικειμενική ανασκόπηση και αξιολόγηση της ιδιωτικοποίησης στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και μια μη συναισθηματική εξέταση της πιθανότητας εφαρμογής της στην Κύπρο στις σημερινές συνθήκες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο "ιδιωτικοποίηση" νοείται:

"... η μεταβίβαση της κυριότητας και της άσκησης ελέγχου από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα, με ειδική αναφορά σε στοιχεία ενεργητικού".

Ένας δεύτερος και ευρύτερος ορισμός της "ιδιωτικοποίησης" την καθορίζει σαν:

"... την ικανοποίηση των αναγκών του λαού μέσω αυξανόμενης εξάρτησης από τους ιδιωτικούς θεσμούς της κοινωνίας με παράλληλη μείωση της εξάρτησης από τις Κυβερνήσεις."

Τέλος η "ιδιωτικοποίηση" έχει καθορισθεί με την ευρύτερη σημασία της σαν:

"... η εισαγωγή των δυνάμεων της αγοράς στην οικονομία".

Και οι τρεις πιο πάνω ορισμοί χρησιμοποιούνται σήμερα παράλληλα με διάφορους άλλους, ανάλογα με τους στόχους και τους σκοπούς εκείνων που αποσκοπούν στη μείωση του ρόλου του δημόσιου τομέα και στον περιορισμό του Κράτους στο ελάχιστο δυνατό βαθμό στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή του τόπου.

Η ιδιωτικοποίηση δεν αποτελεί νεωτερισμό, η ιδέα όμως αυτή έτυχε ιδιαίτερης υποστήριξης και αυξημένης προώθησης στη δεκαετία του 1970, μετά την πρώτη πετρελαιοκή κρίση και την οικονομική κατάρρευση και στασιμότητα στη Δυτική Ευρώπη, έφθασε δε στο απόγειο της στη δεκαετία του 1980 με την άνοδο στην εξουσία συντηρητικών κυβερνήσεων και ιδιαίτερα της Κυβέρνησης της κας Θάτσερ στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Κατά την περίοδο αυτή οι οικονομίες των χωρών της Δυτικής Ευρώπης δεν αντιδρούσαν αποτελεσματικά και γρήγορα στις δυνάμεις της αγοράς, ο πληθωρισμός αυξάνετο συνεχώς και εκτός ελέγχου, η ανεργία ανήλθε στα ύψη και οι νέες επενδύσεις εξαφανίζονταν.

Στις δυσμενείς αυτές συνθήκες οι συντηρητικές κυβερνήσεις, με την υποστήριξη και ενθάρρυνση συντηρητικών οικονομολόγων της Νομισματικής Σχολής, εισήγαγαν μια εκτεταμένη και μεθοδική εκστρατεία:

- α. συρρίκνωση του δημόσιου τομέα,
- β. φιλελευθεροποίηση των δυνάμεων του ανταγωνισμού, και

γ. δημιουργία ευκαιριών για ελεύθερη αγορά.

Τα αποτελέσματα της καμπάνιας αυτής περιγράφονται σε συντομία στα κεφάλαια που ακολουθούν:

-
1. *Richard Hemming και Ali M. Mansoor. "Privatization and Public Enterprises" O.P. Αρ. 56, Σελ. 1, .N.T. Ουάσιγκτον D.C. Γενάρης 1988.*
 2. *E.S.Savas. "Privatization". Σελ. 1, Δ.Γ.Ε. Γενεύη, Σεπτέμβρης 1988.*
 3. *Charles Vuylstate. "Techniques of Privatization of State - Owned Enterprises" Σελ. 1, Διεθνής Τράπεζα, Ουάσιγκτον D.C. 1988.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ, ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Η δεκαετία 1960-1970 σημαδεύεται από μια άνευ προηγουμένου ανάπτυξη του δημόσιου τομέα στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Στον καθαρά "Κυβερνητικό τομέα" η ανάπτυξη αυτή συνεχίστηκε μέχρι και το 1980 (Βλέπε Παράρτημα ΙΙΙ).

Οι κυριώτεροι λόγοι γι' αυτή την ανάπτυξη φαίνεται να ήταν:

1. Το Κράτος Ευημερίας

Στην περίοδο 1960-1970 επικράτησαν πιεστικά αιτήματα του λαού, σχεδόν σε όλες τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, ιδιαίτερα στους τομείς της Υγείας, της Παιδείας και των Κοινωνικών Υπηρεσιών

Ανταποκρινόμενες στα αιτήματα αυτά του κοινού, οι κυβερνητικές υπηρεσίες αναπτύχθηκαν σε ποικιλία και ευρύτητα κάλυψης και σαν υπηρεσίες έντασης εργασίας που απορρόφησαν σημαντικό τμήμα των ανθρωπίνων πόρων στις χώρες αυτές.

Τα νοσοκομεία, οι κλινικές, τα σχολεία, τα νηπιαγωγεία, τα γηροκομεία, οι υπηρεσίες κοινωνικών ασφαλίσεων εργοδότησαν καταρτισμένο επαγγελματικά όπως και βοηθητικό προσωπικό κατά χιλιάδες. Κι οι υπηρεσίες υποστήριξης απορροφούσαν δυναμικό από την αγορά εργασίας για ικανοποίηση των αναγκών τους σε καταρτισμένο προσωπικό.

Μέχρι το 1985 το προσωπικό που απασχολούσαν οι Κυβερνήσεις σαν ποσοστό του συνόλου εκυμαινέτο από 11.2% στο Λουξεμβούργο μέχρι 21.8% στο Ηνωμένο Βασίλειο και 33.1% στη Σουηδία.

2. Μονοπώλια και/η Εταιρείες Στρατηγικής

Στη δεκαετία του 40 σε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης υπήρχε πλατειά πολιτική υποστήριξη για "κρατικοποίηση" επιχειρήσεων που τότε χαρακτηρίζονταν "φυσικά μονοπώλια" ή "εταιρείες μείζονος στρατηγικής σημασίας".

Στη "Βρετανία", κατά την περίοδο αυτή, η Κυβέρνηση "κρατικοποίησε" τις επιχειρήσεις του άνθρακα, τις αερογραμμές, τους "σιδηρόδρομους", τις επιχειρήσεις του υγραερίου, του ηλεκτρισμού, του χάλυβα, των μεταφορών και την Τράπεζα της Αγγλίας.

Η πολιτική των κρατικοποιήσεων επεκτάθηκε σ' όλες σχεδόν τις μεγάλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης κι εξόγκωσε τον αριθμό των εργοδοτούμενων στη Δημόσια Υπηρεσία.

Στη Γαλλία στην περίοδο από το 1969 μέχρι το 1984, το σύνολο των κρατικών υπαλλήλων αυξήθηκε κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 60%, για να μειωθεί και πάλιν το 1986 σαν αποτέλεσμα της πολιτικής της ιδιωτικοποίησης της νέας συντηρητικής κυβέρνησης.

Στη Γερμανία, δεν παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στον αριθμό των εργοδοτούμενων στις "δημόσιες εμπορικές επιχειρήσεις". Υπήρξε όμως σημαντική αύξηση στον αριθμό των εργοδοτούμενων στη Δημόσια Παιδεία και τη Δημόσια Υγεία.

Στην Ιταλία ο δημόσιος τομέας πάντοτε διαδραμάτιζε εξαιρετικά σημαντικό ρόλο από εργοδοτική άποψη. Το 1985, 4 εκατομμύρια άτομα εργάζονταν για την Κυβέρνηση και τις τέσσερις κυριότερες εταιρείες ιδιοκτησίας του δημοσίου.

Υπήρξε επίσης σημαντική αύξηση στον αριθμό των εργοδοτούμενων στην Παιδεία και την Υγεία.

Στη Σουηδία η απασχόληση στο δημόσιο τομέα παρουσίασε τη μεγαλύτερη αύξηση, με 50% του ολικού αριθμού των εργοδοτούμενων να απασχολείται στις κοινωνικές υπηρεσίες (Παιδεία, Υγεία, Κοινωνική Βοήθεια).

Η Σουηδία έχει το μεγαλύτερο όγκο της βιομηχανίας χάλυβα, των ναυπηγείων και της βιομηχανίας μεταλλείων.

3. Εταιρείες στις Αγορές Συναγωνισμού

Στη δεύτερη φάση των κρατικοποιήσεων μεταφέρθηκαν στην κρατική ιδιοκτησία εταιρείες και βιομηχανίες που λειτουργούσαν στις αγορές συναγωνισμού.

Οι επιχειρήσεις αυτές κρατικοποιήθηκαν "για να διευκολυνθεί η αναδιάρθρωση της βιομηχανίας ή για να αποκτήσει το κράτος το όργανο προώθησης βιομηχανικής πολιτικής" ... και βασίστηκαν στην πεποίθηση ότι οι δυναμικές δημόσιες επιχειρήσεις είχαν να διαδραματίσουν στρατηγικό ρόλο στην προαγωγή βελτιωμένης βιομηχανικής λειτουργίας.

Στη Βρετανία κατά την περίοδο αυτή (1970-1979) η Κυβέρνηση κρατικοποίησε μεταξύ άλλων τις εταιρείες Rolls - Royce, Aerospace, Leyland Motors και τα Βρετανικά Ναυπηγεία.

Στην υπόλοιπη Δυτική Ευρώπη η κρατικοποίηση συνεχίστηκε μετά το 1970 αλλά σποραδικά και ανάλογα με τις πολιτικές πεποιθήσεις των εκάστοτε κυβερνήσεων.

Στη Γαλλία ιδιαίτερα η διαδικασία της διαφοροποίησης από την κρατικοποίηση" στην "ιδιωτικοποίηση" χαρακτηρίστηκε πολύ προσφυώς σαν παιγνίδι "Γιο Γιο" (συνεχής εναλλαγή).

Η ανάπτυξη του δημόσιου τομέα στην περίοδο 1960-1985 άρχισε ν' απορροφά μερίδιο του ΑΕΠ στις Κυβερνητικές δαπάνες. Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την περίοδο 1987-88 δίνει την ακόλουθη εικόνα:

Ολικές Δαπάνες Κεντρικών Κυβερνήσεων στις Χώρες της Κοινότητας

Χώρα	1960	1970	1980	1985
Βέλγιο	30.3	38.6	53.3	56.2
Δανία	24.8	42.1	56.2	59.5
Ο.Δ. Γερμανίας	32.5	38.7	48.3	47.5
Γαλλία	34.6	38.9	46.1	52.1
Ιταλία	30.1	29.7	41.6	50.8
Ολλανδία	33.7	42.3	57.5	59.9
Ηνωμένο Βασίλειο	32.4	36.9	43.1	44.6

Στόχοι Δημόσιων Επιχειρήσεων

Η ιδιοκτησία από το δημόσιο των επιχειρήσεων παραγωγής αγαθών και παροχής υπηρεσιών αντικρύζεται από φιλελεύθερες κυβερνήσεις σαν η απάντηση στην αποτυχία της ιδιωτικής αγοράς να διασφαλίσει επαρκείς αγωγούς διάθεσης. Στην περίπτωση παραδοσιακών δημόσιων επιχειρήσεων - ηλεκτρισμού, υδατοπρομήθειας, τηλεπικοινωνιών, μεταφορών - η πιθανότητα δημιουργίας εθνικού μονοπωλίου είναι πρωταρχικού ενδιαφέροντος.

Η ιδιοκτησία από το δημόσιο θεωρείται επίσης ουσιώδης σε περιπτώσεις που τα ιδιωτικά κέρδη των επενδύσεων δεν ήταν αρκετά ελκυστικά για τους ιδιώτες επενδυτές, ή στις περιπτώσεις που πολύ λίγοι ντόπιοι επιχειρηματίες ήταν πρόθυμοι να διακινδυνεύσουν την επένδυση για τέτοιες εκσυγχρονισμένες επιχειρήσεις, ή ικανοί να τις διευθύνουν.

Επίσης ανεμένετο ότι θα προέκυπταν ουσιαστικά κοινωνικά οφέλη από τη δημιουργία δημόσιων επιχειρήσεων - όπως στην απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη, την ενθάρρυνση της βιομηχανικής δραστηριότητας, την αναζωογόνηση καθυστερημένων ή εγκαταλειμμένων κι απομακρυσμένων περιοχών της χώρας και την ανακατανομή του εισοδήματος.

Τέλος, η ιδιοκτησία από το δημόσιο υποστηρίχθηκε σαν στρατηγική πολιτική, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις στις οποίες οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες εσχετίζοντο με την πολιτική αστάθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Μέχρι και τη δεκαετία του 1970, η επέκταση του δημόσιου τομέα αντιμετωπιζόταν σαν συμβολή μείζονος σημασίας τόσο για την οικονομική ανάπτυξη όσο και για κοινωνική και πολιτική σταθερότητα και στις ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν τότε πολύ σπάνια εκφραζόταν οποιαδήποτε αμφισβήτηση γι' αυτή.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 παρουσιάστηκε δραστική αλλαγή στην άποψη αυτή. Για την αποτυχία των οικονομιών των χωρών της Δυτικής Ευρώπης να απορροφήσουν τις αυξήσεις των τιμών και να προσαρμοστούν στο συγκλονισμό που προκάλεσαν, θεωρήθηκε υπεύθυνη σε μεγάλο βαθμό η ανελαστικότητα των δημόσιων επιχειρήσεων κι έτσι, για πρώτη φορά, άρχισε να αμφισβητείται η ικανότητα και αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων του δημόσιου τομέα.

Η επίθεση αυτή ενάντια στο δημόσιο τομέα εντάθηκε κι επιταχύνθηκε με την ανάδειξη στην εξουσία συντηρητικών κυβερνήσεων που είχαν δεσμευθεί να προβούν σε "συρρίκνωση του δημόσιου τομέα και σε μείωση του μεγέθους και του εύρους της κυβερνητικής δραστηριότητας (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία).

Τα προβλήματα που, όπως ισχυρίζονταν, καταδυνάστευαν το δημόσιο τομέα και τις επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας περιλάμβαναν την τάση των πολιτικών να αναμειγνύονται στις εργασίες των δημόσιων επιχειρήσεων, την ανικανότητα των πολιτικών και των δημοσίων υπαλλήλων να ελέγχουν αποτελεσματικά τους διευθυντές επιχειρήσεων, τα ακατάλληλα διευθυντικά κίνητρα και τις κυβερνητικές επιχορηγήσεις και την υποστήριξη με περιορισμένους όρους.

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970 άρχισε να εμφανίζεται και να κερδίζει έδαφος μια νέα σχολή πολιτικής και οικονομικής σκέψης. Η σχολή αυτή υποστήριζε την αυξημένη και διευρυμένη ιδιωτικοποίηση σαν πανάκεια για τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά προβλήματα των χωρών της Δυτικής Ευρώπης. Κι η σχολή αυτή σκέψης απέκτησε πρόσβαση - ή προσκλήθηκε - στους χώρους της πολιτικής εξουσίας και συνέβαλε στη διαμόρφωση κι εφαρμογή σφαιρικών "σχεδίων και στρατηγικής ιδιωτικοποίησης" που στόχευε στη διάλυση του εθνικού συστήματος δημόσιων επιχειρήσεων και κυβερνητικών δραστηριοτήτων στις επηρεαζόμενες χώρες.

Στη Βρετανία η ιδέα της ιδιωτικοποίησης είχε τεράστια πολιτική επίδραση στο Συντηρητικό Κόμμα της κας Θάτσερ και η Συντηρητική Κυβέρνηση της κας Θάτσερ προχώρησε στην πορεία της ιδιωτικοποίησης πολύ περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη Κυβέρνηση στη Δυτική Ευρώπη (Βλέπε Παράρτημα IV).

"Ασφαλώς στη Βρετανία η πρωτοβουλία για ιδιωτικοποίηση ήλθε από τους πολιτικούς που την έβλεπαν σαν μέσο για απόκτηση τόσο πολιτικών όσο και οικονομικών στόχων".*

Αυτή η νέα Σχολή σκέψης - μερικοί την αναφέρουν σαν τη Νέα Δεξιά "... βασίζεται στον ατομικισμό και στην ατομιστική αντίκρουση της κοινωνίας που μειώνουν στο ελάχιστο το ρόλο και το πεδίο αρμοδιοτήτων του Κράτους. Σύμφωνα μ' αυτή την άποψη το Κράτος θα πρέπει να επεμβαίνει στη ζωή των ιδιωτών πολιτών αποκλειστικά και μόνο για εφαρμογή του νόμου και της τάξης και για παροχή συλλογικής άμυνας χωρίς να επιβάλλει περιορισμούς στην ατομική ελευθερία".**

Σύμφωνα με το E.T.U.I. η νέα αυτή τάξη αναγνωρίζει μόνο τρία ατομικά δικαιώματα: το δικαίωμα ζωής, το δικαίωμα για ηθική και πνευματική ελευθερία και το δικαίωμα για ιδιοκτησία.

Η απαλλαγή από συνθήκες φτώχειας ... αποκλείεται κατηγορηματικά. Απουσιάζει τελείως οποιαδήποτε αναφορά στην ανάγκη για ύπαρξη οικονομικών πόρων ώστε να υπάρξει αποτελεσματική "ελεύθερη" επιλογή. Έτσι, όπως ισχυρίζονται ουτοπστηρικτές αυτής της άποψης, ο καθένας είναι εξίσου ελεύθερος να πάρει το γεύμα του στα ακριβότερα εστιατόρια".

(Σαν αρχιτέκτονες της "Νέας δεξιάς" θεωρούνται οι Hayek, Milton Friedman και Nozick στις ΗΠΑ και οι Rowley, Peacock και Littlechild στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Ο ατομικισμός και η ελευθερία, σύμφωνα με την αντίληψη "της Νέας Δεξιάς", συνδέονται άρρηκτα με το συναγωνισμό και την ελεύθερη ιδιωτική αγορά, με την ανωτερότητα της ιδιωτικής έναντι της δημόσιας ιδιοκτησίας και στον περιορισμό της δημόσιας δαπάνης στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.

B. ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στην Ευρώπη οι μελετητές του θέματος έχουν εντοπίσει όχι λιγότερες από δεκαπέντε διαφορετικές τεχνικές ή τύπους Ιδιωτικοποίησης (Παράρτημα V).

* *Stephen Woolcock. "Privatisation in UK" σελ. 4 CBI, Λονδίνο
Αύγουστος 1988.*

** *Gunter Kopke. "Privatisation in Western Europe", σελ. 31
European Trade Union Institute, Βρυξέλλες Απρίλης 1988.*

Ο Ε. Σ. Savas* ταξινομεί αυτούς τους τύπους κάτω από τρεις κατηγορίες:

I. Απαλλοτρίωση

A. Πώληση

1. Επένδυση στον ιδιωτικό τομέα
2. Δημόσια πώληση
3. Εξαγορά Διεύθυνσης
4. Εργοδοτούμενοι
5. Χρήστες/Πελάτες

B. Δωρεές

1. Εργοδοτούμενοι
2. Χρήστες/Πελάτες

Γ. Διαλύσεις

II. Μεταβίβαση

1. Συμβόλαιο
2. Ατέλεια
3. Εγγύηση
4. Χορηγία

III. Εκτόπιση

1. Παράλειψη
2. Συμβιβασμός
3. Απορύθμιση

Γ. ΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι υποστηρικτές της ιδιωτικοποίησης ισχυρίζονται ότι κύριο χαρακτηριστικό της είναι η βελτίωση της αποδοτικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της, η ιδιωτικοποίηση περιορίζει την ανάμιξη των πολιτικών στη λήψη αποφάσεων, αυξάνει τα διευθυντικά κίνητρα, επικεντρώνει τη διευθυντική ευθύνη, ενθαρρύνει τη χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα, διανοίγει νέες αγορές, διευρύνει τη μετοχική ιδιοκτησία, αναπτύσσει την εγχώρια κεφαλαιουχική αγορά και περιορίζει τις δαπάνες του δημοσίου και τα δημόσια ελλείμματα.

Τέλος... "αφοπλίζει τις συντεχνίες του δημόσιου τομέα που προβαίνουν σε κατάχρηση της μονοπωλιακής τους θέσης... και αυξάνει το συναγωνισμό και επομένως βελτιώνει την απόδοση κατά τομέα".

Οι ειδικοί που ευνοούν την ιδιωτικοποίηση προβάλλουν διάφορα επιχειρήματα για υποστήριξη της - όπως:

1. Μείωση των κυβερνητικών δαπανών
2. Αύξηση των κυβερνητικών εσόδων
3. Βελτίωση αποδοτικότητας
4. Βελτίωση ποιότητας των προϊόντων κι ανταπόκριση στη ζήτηση υπηρεσιών
5. Διεύρυνση της ιδιοκτησίας ενεργητικού
6. Αποκέντρωση της οικονομίας
7. Επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης
8. Προσέλκυση νέων επενδύσεων
9. Ικανοποίηση ξένων δανειστών
10. Εξασφάλιση λαϊκής υποστήριξης
11. Τιμωρία πολιτικών αντιπάλων

Δ. ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρώτο και κυριότερο επιχείρημα υπέρ της ιδιωτικοποίησης είναι το ότι αυτή συνιστά μέσο μείωσης των δαπανών του δημοσίου σαν ποσοστού του ΑΕΠ.Π

Οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης παρατηρούν ότι το επιχείρημα αυτό απλώς αποτελεί "ιδεολογικό άλλοθι για την εκποίηση των "ασημικών" της οικογένειας".

Όπως τονίζει ο ΟΟΣΑ στην "Οικονομική Επισκόπηση" του Δεκέμβρη 1986 οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης υποστηρίζουν ότι ... κάθε πώληση δημόσιου ενεργητικού απλώς προσφέρει στην Κυβέρνηση μια εφάπαξ πηγή εσόδων ... και η συνεχής διάθεση των στοιχείων ενεργητικού της Κυβέρνησης οδηγεί αναπόφευκτα στην αποστράγγιση του πλούτου της ... τελικά οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν περισσότερους περιορισμούς για είσπραξη φόρων, αποδοχή πρόσθετων αυξήσεων στο καθαρό χρέος, η πρόληψη μελλοντικών ελλειμμάτων για χρηματοδότηση της ροής της δαπάνης...

Το επιχείρημα ότι η ιδιωτικοποίηση έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη αποδοτικότητα - κυρίως λόγω του συναγωνισμού στην ελεύθερη αγορά - και επομένως βελτιωμένα προϊόντα και υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές για τον καταναλωτή, αντικρούεται από το γεγονός ότι σε αριθμό χωρών (Βρετανία, Γαλλία κ.α.) οι κυβερνήσεις... αναγκάστηκαν να αποδεχθούν την ανάγκη για εξεύρεση μέσων προστασίας των εθνικών συμφερόντων και προάσπισης βιομηχανιών ή οικονομικών τομέων μείζονος σημασίας για την οικονομία της χώρας από την πολιτική του ελεύθερου ανταγωνισμού ...

Επίσης, ... η δήθεν μεγαλύτερη αποδοτικότητα του ιδιωτικού τομέα έναντι του δημόσιου τομέα δεν έχει ακόμη καταδειχθεί... Έρευνες στη Βρετανία πάνω στο θέμα σε ευρύ φάσμα βιομηχανιών και υπηρεσιών δεν πέτυχαν να δώσουν πειστικές αποδείξεις ...

Οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης επίσης τονίζουν ότι ... "οι προτάσεις που προβάλλουν μερικές κυβερνήσεις... στην πραγματικότητα είναι σχεδιασμένες να αφαιρέσουν τις πιο προσοδοφόρες και εκσυγχρονισμένες υπηρεσίες για ιδιωτικοποίηση και να αφήσουν στο δημόσιο τομέα όλα όσα δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους επιχειρηματίες του ιδιωτικού τομέα".

Τέλος, προβάλλεται το επιχείρημα ότι σ' ότι αφορά επιχειρήσεις δημόσιας ωφελείας και κοινωνικές υπηρεσίες (ηλεκτροδότηση, τηλεπικοινωνίες, υδατοπρομήθεια, μεταφορές, υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες) ...οι ποιοτικές πτυχές και οι νόμιμες επιθυμίες και προσδοκίες των χρηστών αναπόφευκτα θα τυγχάνουν μειωμένης σημασίας έναντι του κινήτρου του κέρδους.

Ε. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αξία Αγοράς του Ενεργητικού

Ακόμη και σε ένα υπερσύγχρονο οικονομικό περιβάλλον - στο οποίο τα χρηματιστήρια και η αγορά μετοχών λειτουργούν σαν θέματα ρουτίνας σε μεγάλους όγκους και με υψηλής ποιότητας καθοδήγηση από ειδικούς - είναι δύσκολος ο καθορισμός της τιμής αγοράς μιας επιχείρησης πριν από την πώληση της. Τούτο είναι ακόμη πιο δύσκολο στην περίπτωση παραδοσιακών δημόσιων επιχειρήσεων (όπως της παροχής ηλεκτρισμού και της υδατοπρομήθειας, των τηλεπικοινωνιών, των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ευημερίας, υγείας, παιδείας) στις οποίες ο μονοπωλιακός τους χαρακτήρας δεν προσφέρει πολλές ευκαιρίες για δίκαιη σύγκριση.

Η δυσκολία αυτή πρόσφερε στους αντιπάλους της ιδιωτικοποίησης το επιχείρημα ότι κρατικής ιδιοκτησίας επιχειρήσεις πωλήθηκαν φτηνά στον ιδιωτικό τομέα κι έτσι δόθηκε η δυνατότητα σε μεγάλους και ισχυρούς δημόσιους επενδυτές και μεγάλα οικονομικά ιδρύματα να αποκτήσουν τον έλεγχο των εθνικά σημαντικών και στρατηγικών εταιρειών και βιομηχανιών.

Γνώση της Κεφαλαιουχικής Αγοράς

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, τα προβλήματα εκτίμησης επαυξάνονται από την ελλιπή γνώση της κεφαλαιουχικής αγοράς και την ελλιπή εμπειρογνωμοσύνη για μια έστω και κατά προσέγγιση εκτίμηση της τιμής των δημόσιων επιχειρήσεων που θα πωληθούν στον ιδιωτικό τομέα.

Οι διεθνείς αγορές πιθανό να μπορούν να βοηθήσουν σ' αυτό. Συχνά όμως επιβάλλονται περιορισμοί, λόγω εθνικής πολιτικής, στην εμπλοκή αλλοδαπών στο θέμα.

Ανεπάρκεια Εγχωρίων Κεφαλαίων

Αλλά και σε περιπτώσεις στις οποίες γίνεται μια αρκετά επακριβής εκτίμηση της τιμής αγοράς η ανεπάρκεια κεφαλαίων στην εγχώρια αγορά επιβάλλει αυστηρούς περιορισμούς στη δυνατότητα χρηματοδότησης της ιδιωτικοποίησης μόνο από εγχώριους πόρους.

Ανεπιθύμητοι Επενδυτές

Ένα τελικό πρόβλημα για την ιδιωτικοποίηση είναι η παρεμπόδιση "ανεπιθύμητων μερών" να εξαγοράσουν μεγάλα τμήματα νεοπροσφερομένων εκδόσεων μετοχών, ιδιαίτερα σε στρατηγικής σημασίας εταιρείες και βιομηχανίες, για την εθνική οικονομία, και η παρεμπόδιση μικρών "σπεκουλαδόρων" αγοραστών να πουλήσουν μετοχές που αγόρασαν σε χαμηλές τιμές στους ψηλότερους προσφοροδότες για να πετύχουν γρήγορο κέρδος".

-
1. *Richard Hemming και Ali M. Mansoor. "Privatisation and Public Enterprises".*
 2. *Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ουάσιγκτων D.C. ΗΠΑ, Γενάρης 1988.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Α. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Οι μελετητές της ιδιωτικοποίησης καταλήγουν σε διαφορετικά συμπεράσματα για τα αποτελέσματα της - ανάλογα με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές τους πεποιθήσεις!

Ο **Stephen Woolcock** στην έκθεση του για τη Συνομοσπονδία της Βρετανικής Βιομηχανίας (Confederation of British Industry C.B.I.) συμπεραίνει ότι η ιδιωτικοποίηση που άρχισε στη Βρετανία με τη νέα Συντηρητική Κυβέρνηση το 1974 "με στόχο τη συρρίκνωση του δημόσιου τομέα..." σημείωσε επιτυχία.

"Η κλίμακα και η επιτυχία του προγράμματος ιδιωτικοποίησης στη δεκαετία του 1980 έχει επιφέρει μείζονα μεταστροφή στις πολιτικές αντιλήψεις για το ρόλο του δημόσιου τομέα"*.

Ο Madsen Pirie εκφράζει λυρικό έπαινο για την ιδιωτικοποίηση. Σε σύντομη μελέτη του που την τιτλοφορεί "Η Βρετανική Εμπειρία της Ιδιωτικοποίησης" (The U.K. Experience of Privatisation) πληροφορεί τον αναγνώστη ότι:

"Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού παράσχουν σ' αυτή (την ιδιωτικοποίηση) γενική υποστήριξη. Οι νέες εκδόσεις μετοχών είναι εξαιρετικά δημοφιλείς για το κοινό. Τόσο συνεπής ήταν η επιτυχία και η εξοικονόμηση δημόσιου χρήματος που επικρατεί τώρα πλατεία η πεποίθηση ... ότι μια ιδιωτικοποιημένη υπηρεσία θα είναι λιγότερο δαπανηρή, αποδοτικότερη και πιο υπεύθυνη από μια αντίστοιχη κυβερνητικής ιδιοκτησίας".

Ο Gunter Korke του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου καταλήγει σε διαμετρικά αντίθετα συμπεράσματα: Ο Korke υποστηρίζει ότι:

* *Stephen Woolcock, "Privatisation in the U.K."*

C.B.I. Paper P.1

Αύγουστος 1988.

"Η αντίληψη ότι ο δημόσιος τομέας είναι λιγότερο αποδοτικός από το δημόσιο τομέα είναι τετριμμένη... Κι όμως η εμφανής αυτή αλήθεια μάλλον δύσκολα μπορεί να αποδειχθεί στην πράξη..."

"Η πολιτική της ιδιωτικοποίησης στην Ευρώπη δεν επέφερε σ' όλες τις περιπτώσεις αλλαγές στις δομές της αγοράς κι έτσι δεν συνέβαλε στην αύξηση της καλούμενης κατά τομέα αποδοτικότητας"

Ο πρώην Εργατικός Πρωθυπουργός της Βρετανίας Harold MacMillan σε ομιλία του για την ιδιωτικοποίηση που εξακολουθεί να θεωρείται σημαντική για το θέμα, παρατήρησε πως:

"Όταν ένα κράτος επιλέγει να πουλήσει τα δημόσια κεφάλαια του στην πραγματικότητα αποποιείται κάθε μελλοντική συμμετοχή του στην ανάπτυξη του οικονομικού συστήματος ... και το ρόλο του για ανακατανομή του πλούτου... Η επιλογή αυτή ισοδυναμεί με ... πώληση των ασημικών της οικογένειας".

Τέλος, οι Richard Flemming και Ali Mansoor, στη μελέτη τους για το Δ.Ν.Τ., στην οποία έγινε ήδη αναφορά σε προηγούμενο κεφάλαιο, καταλήγουν σε αριθμό συμπερασμάτων που αποτελούν πρόκληση για όσους καθορίζουν πολιτική. Τα συμπεράσματα αυτά είναι:

- α. η επίδραση της ιδιωτικοποίησης στην οικονομική αποδοτικότητα σε μια από τις λίγες χώρες με επαρκή ιστορία ιδιωτικοποίησης - το Ηνωμένο Βασίλειο - είναι δύσκολο να εκτιμηθεί.
- β. η ιδιωτικοποίηση είναι προβληματική στις αναπτυσσόμενες χώρες στις οποίες οι δυνάμεις της αγοράς είναι ανίσχυρες και οι αποτυχίες της ελεύθερης αγοράς είναι συχνότερες παρά στις ανεπτυγμένες χώρες, και
- γ. στις περιπτώσεις όπου επιχειρήσεις έχουν χρησιμοποιηθεί για ικανοποίηση κοινωνικών και άλλων μη εμπορικών σκοπών, είναι πολύ απίθανο οι ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις να μπορέσουν να λειτουργήσουν σύμφωνα με τα κριτήρια της αγοράς χωρίς να θυσιάσουν μερικοί από τους πιο επιτακτικούς κοινωνικούς σκοπούς.

B. Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Η ιδιωτικοποίηση στην Ευρώπη έχει επηρεάσει ή μπορεί να επηρεάσει τρεις μείζονες τομείς οικονομικής δραστηριότητας:

- α. Επιχειρήσεις το κεφάλαιο των οποίων ανήκει εξ ολοκλήρου ή κατά κύριο

λόγο σε δημόσιες αρχές, συχνά βιομηχανικές - και κυρίως μεταποιητικές επιχειρήσεις - αλλά σε μερικές περιπτώσεις επίσης τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες και άλλης κρατικής ιδιοκτησίας ή ελεγχόμενα από το κράτος οικονομικά σώματα.

- β. Συλλογικές δημόσιες υπηρεσίες στο εθνικό επίπεδο (συνήθως φυσικά μονοπώλια) όπως σιδηροδρομικές και αεροπορικές μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, ηλεκτροδότηση, προμήθεια υγραερίου και υδατοπρομήθεια.
- γ. Δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται από τοπικές αρχές - όπως οδική καθαριότητα, γεύματα στα σχολεία, τοπικές μεταφορές, καθαριότητα και συντήρηση νοσοκομείων και κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας (νοσοκομεία, γηροκομεία, νηπιαγωγεία κλπ).

Σ' ότι αφορά τον τομέα (α) το Ευρωπαϊκό Συνδικαλιστικό Κίνημα πιστεύει ότι οι ιδιωτικοποιημένες εταιρείες είχαν υποεκτιμηθεί, ότι σημειώθηκε ευρύτατης κλίμακας "ξεπούλημα" των εταιρειών αυτών και το τελικό προϊόν της ιδιωτικοποίησης ήταν τεράστια οικονομική ζημιά για το κράτος και κατ' επέκταση τους φορολογούμενους.

Το κύριο μέλημα του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Κινήματος στον τομέα αυτό είναι διττό: η κατοχύρωση των επιπέδων απασχόλησης και των όρων και συνθηκών εργασίας, και η διαφύλαξη της βιομηχανικής δημοκρατίας που ίσχυε πριν από την ιδιωτικοποίηση.

Σε σχέση μ' αυτό, τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα αξιώνουν δικαίωμα συνεννόησης μαζί τους από την αρχή σε θέματα ιδιωτικοποίησης οποιασδήποτε κοινωνικής επιχείρησης, και συμμετοχής τους σ' όλες τις διαδικαστικές φάσεις σε περίπτωση αλλαγής ιδιοκτησίας.

Σ' ότι αφορά τον τομέα (β), η θέση των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων είναι ότι αυτός ο τομέας αποτελεί ευθύνη του Κράτους και γι' αυτό θα πρέπει να παραμείνει στο δημόσιο για τους ακόλουθους λόγους:

- α. οι υπηρεσίες αυτές δεν βασίζονται και δεν πρέπει να βασίζονται στο κέρδος κι έτσι δεν έχουν ενδιαφέρον για τους ιδιώτες επενδυτές,
- β. το μέγεθος της απαιτούμενης επένδυσης είναι τόσο μεγάλο ώστε ν' αποθαρρύνονται οι ιδιώτες επενδυτές,
- γ. η τιμή για παροχή των υπηρεσιών αυτών πρέπει να είναι τέτοια ώστε να είναι σε θέση να τις απολαμβάνουν ακόμη και οι ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται στην πιο μειονεκτική θέση,

- δ. η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών αυτών θα οδηγήσει σε χειροτέρευση της ποιότητας τους και σε αύξηση των κινδύνων ασφάλειας και υγείας για το εργατικό δυναμικό, και
- ε. το δημόσιο συμφέρον διασφαλίζεται από τη δύναμη των ιδιωτικών μονοπωλίων σε υπηρεσίες που συνιστούν φυσικά μονοπώλια.

Τέλος, αναφορικά με τον τομέα (γ) προβάλλονται πολύ έντονα δυο επιχειρήματα:

- α. η εκχώρηση σε ιδιωτικούς οίκους αναπόφευκτα σημαίνει χαμηλότερα επίπεδα υπηρεσίας προς το κοινό, και
- β. ένα σύστημα που βασίζεται στο ιδιωτικό συμφέρον ουδέποτε μπορεί να προσφέρει την ποικιλία και το εύρος κοινωνικών υπηρεσιών που απαιτούνται, όπως εκείνες που παρέχονται από το Κράτος.

Κατ' ακολουθία, τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα αντιτίθενται σφοδρά στην ιδιωτικοποίηση σ' αυτό τον τομέα και έχουν αναλάβει έντονη εκστρατεία για παρεμπόδιση της.

Γ. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Τα τελευταία λίγα χρόνια, τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα και οι Ευρωπαϊκές Βιομηχανικές Επιτροπές που είναι στενά συνδεδεμένες με το θέμα έχουν υιοθετήσει θέσεις και έχουν αναλάβει αριθμό πρωτοβουλιών ενάντια στην ιδιωτικοποίηση.

Οι θέσεις και οι πρωτοβουλίες αυτές συνοψίζονται στα ακόλουθα:

α. Η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (E.T.U.C.)

Στο 5ο Καταστατικό της Συνέδριο στο Μιλάνο το Μάη του 1985 η E.T.U.C. υιοθέτησε ψήφισμα το οποίο καταδικάζει την ιδιωτικοποίηση γιατί αντιμάχεται τους στόχους της πλήρους απασχόλησης, της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου και της αλληλεγγύης και κοινωνικής δικαιοσύνης.

β. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δημοσίων Υπηρεσιών (P.S.I.)

Η P.S.I. (που αποτελεί την ομπρέλλα για 76 συνδικαλιστικές οργανώσεις σε 20 Ευρωπαϊκές χώρες που εκπροσωπούν 6 εκατομμύρια δημόσιους υπαλλήλους, υπαλλήλους κοινωνικών υπηρεσιών και υπαλλήλους δημόσιων υπηρεσιών) διακήρυξε την αντίθεση της σ' όλα τα μέτρα εκποίησης, ιδιωτικοποίησης και εκχώρησης δημόσιων υπηρεσιών σε ιδιωτικούς οίκους.

Σύμφωνα με την P.S.I., η ιδιωτικοποίηση θέτει σε κίνδυνο την απασχόληση και έχει αρνητική επίδραση στην ποιότητα ζωής του πληθυσμού γενικότερα.

γ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Διεθνούς Υπαλλήλων Ταχυδρομείου, Τηλεφώνου και Τηλεγράφου (P.T.T.I.)

Η P.T.T.I. έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για να διατηρήσει το δημόσιο χαρακτήρα όλων των ταχυδρομικών, τηλεγραφικών και τηλεφωνικών υπηρεσιών.

Μια ειδική Μελέτη της P.T.T.I. για την ιδιωτικοποίηση της British Telecom (των Βρετανικών Τηλεπικοινωνιών) καταλήγει στα ακόλουθα κύρια συμπεράσματα:

- ι. εκεί όπου εισάγεται ο συναγωνισμός, δημιουργείται ο πειρασμός να επωφελείται ο επιχειρηματικός χρήστης σε βάρος του χρήστη ιδιωτικοκατοίκησης, και
- ιι. μέγα μέρος της πίεσης για ιδιωτικοποίηση ... προέρχεται από πολυεθνικές, ιδιαίτερα εκείνες της Αμερικής

δ. Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Οργάνωση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Εμπορικών, Γραμματειακών και Τεχνικών Υπαλλήλων (Euro-FIET)

Η Euro-FIET ανάλαβε μαζί με την P.S.I. κοινές πρωτοβουλίες στο εθνικό και το διεθνές επίπεδο ενάντια στην ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών υγείας και της ασφάλισης υγείας.

Η αγορά για τις υπηρεσίες αυτές - που βασίζεται στο κέρδος - ελέγχεται από μερικές πολυεθνικές εταιρείες των ΗΠΑ που λειτουργούν στην περιοχή του Ειρηνικού, την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και τη Λατινική Αμερική.

Οι Εταιρείες αυτές ... "ξαφρίζουν" την αγορά και εξειδικεύονται σε υπηρεσίες που είναι επικερδείς αφήνοντας την "πολυδάπανη" φροντίδα στο δημόσιο τομέα.

ε. Διεθνής Δημόσιων Υπηρεσιών

Το Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Συνέδριο της Διεθνούς Δημόσιων Υπηρεσιών (Public Services International) που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη της Ισπανίας στις 12-15 του Νιόβρη του 1987 ενέκρινε ειδικό ψήφισμα για την ιδιωτικοποίηση.

Ολόκληρο το κείμενο του ψηφίσματος παρατίθεται σαν Παράρτημα VI.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΚΥΠΡΟΣ: Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Απασχόληση

Η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της από την αποικιακή διακυβέρνηση σαν ανεξάρτητη Δημοκρατία το 1960. Το 1963 η Κυπριακή Δημοκρατία αντιμετώπισε την ανταρσία της Τουρκοκυπριακής μειονότητας, το 1967 υπέστη επιδρομή και το 1974 εισέβαλε σ' αυτήν η Τουρκία.

Κάτω απ' αυτές τις περιστάσεις, η "Ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία" ήταν υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει και να ικανοποιήσει σειρά από μοναδικές απαιτήσεις για την επιβίωση της σαν κυρίαρχο κράτος, όπως:

- α. τη δημιουργία ικανής Δημόσιας Υπηρεσίας, σχεδόν απ' το τίποτε,
- β. την εγκαθίδρυση κατάλληλης κοινωνικής και οικονομικής υποδομής, η οποία ήταν σχεδόν ανύπαρκτη,
- γ. την παροχή ουσιαδών δημόσιων υπηρεσιών για τη ζωή και την εργασία του πληθυσμού,
- δ. την αναδόμηση της οικονομίας - τρεις φορές σε περίοδο μικρότερο από τρεις δεκαετίες - για ν' ανταποκριθεί στις κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις της ανταρσίας, της επιδρομής και του πολέμου, και
- ε. τις προσδοκίες του λαού για βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και για την καλύτερη δυνατή ποιότητα ζωής.

Οι ειδικές αυτές συνθήκες - που ήταν μοναδικές για την Κύπρο - θα πρέπει να βρίσκονται πάντοτε στο κέντρο κάθε μελέτης για τη μορφή και την έκταση του δημόσιου τομέα στην Κύπρο.

Κατά προσέγγιση, αριθμοί για την απασχόληση στο δημόσιο τομέα το Σεπτέμβριο του 1989 δίδουν την ακόλουθη εικόνα:

"Κρατικοί Υπάλληλοι κατά Κατηγορία Απασχόλησης"

Δεκέμβρης 1988

1. Δημόσιοι Υπάλληλοι	11,790
2. Εκπαιδευτικοί	6,370
3. Αστυνομία	4,000
4. Πυροσβέστες	450
5. Βιομηχανικοί Εργάτες	7,570
6. Εθνική Φρουρά	700
7. Δημοτικοί Υπάλληλοι	500
	<hr/>
Σύνολο	31,380

Από το 1988 δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στους αριθμούς αυτούς.

Η απασχόληση στους τομείς που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν "εθνικά μονοπώλια" ή "ουσιώδεις υπηρεσίες" - δηλ. τον Ηλεκτρισμό, την Υδατοπρομήθεια, τις Τηλεπικοινωνίες, υπολογίζεται ως ακολούθως:

1. Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	1,600
2. Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου	2,200
3. Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	500
4. Υδατοπρομήθεια	200
5. Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου	70
6. Άλλοι	150
	<hr/>
Σύνολο	4,720

Τέλος, οι "Επιχειρήσεις Κρατικής Ιδιοκτησίας" απασχολούν συνολικά 11,930 υπαλλήλους ως ακολούθως:

Επιχείρηση	% Συμμετοχή	Απασχόληση του Κράτους
1. Οργανισμός Τουριστικής Ανάπτυξης Κύπρου Λτδ	81.34%	200
2. Κυπριακή Τράπεζα Ανάπτυξης Λτδ	99.99%	55

3.	Κυπριακό Διύλιστήριο Λτδ	35.00%	130
4.	Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ	51.00%	150
5.	Κυπριακός Οργανισμός Ανάπτυξης Γης Λτδ	82.66%	50
6.	Κυπριακές Βιομηχανίες Σωλήνων	20.00%	30
7.	Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες Λτδ	27.51%	15
8.	Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ	68.96%	1,300
			<hr/>
			1,930

Προκύπτει από τα πιο πάνω ότι το σύνολο των κρατικών υπαλλήλων στον ημικρατικό τομέα και των υπαλλήλων σε επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας ανέρχεται σε 38.030 και αντιπροσωπεύει το 15.15% του συνόλου των εργοδοτούμενων στην Κύπρο.

Έχοντας υπόψη τις ειδικές και μοναδικές για την Κύπρο συνθήκες που είχε να αντιμετωπίσει η Δημοκρατία από την σύντομη αλλά ταραγμένη ιστορία της και τις προσδοκίες του Κυπριακού λαού για υπηρεσίες και οφέλη από το δημόσιο τομέα, η απασχόληση στον τομέα αυτό δεν είναι τόσο εξογκωμένη όπως την παρουσιάζουν μερικοί.

Η Δημόσια Υπηρεσία

Η διεύρυνση της Δημόσιας Υπηρεσίας στις τρεις τελευταίες δεκαετίες ήταν φυσιολογική και αναπόφευκτη. Κατά πρώτο λόγο υπαγορεύθηκε από τη λαϊκή πίεση και τις προσδοκίες του λαού για βασικές δημόσιες υπηρεσίες και δημόσια ωφελήματα, και κατέστη επιτακτική από την ανάγκη για αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων της ανταρσίας, της επιδρομής και του πολέμου.

Όταν αντικρύζεται από αυτή τη σκοπιά, τόσο η φύση όσο και το μέγεθος της διεύρυνσης αυτής είναι περισσότερο από δικαιολογημένα - άσχετα με το αν είναι βάσιμος ή όχι ο ισχυρισμός ότι τη στιγμή αυτή η Δημόσια Υπηρεσία είναι "υπεράριθμη".

Και εφ' όσον έτσι έχουν τα πράγματα, οποιαδήποτε απόπειρα να περιοριστεί το

πεδίο κάλυψης και η φύση της Δημόσιας Υπηρεσίας θα ήταν ασύνητη και επιβλαβής στο δημόσιο συμφέρον.

Σ' ότι αφορά τις συγκρίσεις που γίνονται συχνά με Δημόσιες Υπηρεσίες "σε άλλες χώρες" των ειδικών από καθέδρας, οι συγκρίσεις αυτές είναι ανεδαφικές, άσχετες και χωρίς σημασία γιατί δεν υφίστανται ούτε μπορούν να υπάρξουν "στοιχεία σύγκρισης".

Ημικρατικοί Οργανισμοί

Οι ημικρατικοί οργανισμοί στην Κύπρο λειτουργούν κυρίως στον τομέα των "εθνικών μονοπωλίων" και των "ουσιωδών υπηρεσιών".

Ιστορικά, ο τομέας αυτός ανέλαβε αρχικά δραστηριότητες που εκτελούνταν από τον ιδιωτικό τομέα, σαν αποτέλεσμα της μη αποδοτικότητας, της ανικανότητας ή της άρνησης του ιδιωτικού τομέα να συνεχίσει την παροχή ουσιωδών υπηρεσιών για τη ζωή και την εργασία του συνόλου του λαού.

Οι περιστάσεις και οι συνθήκες για επένδυση από τον ιδιωτικό τομέα ή συναγωνισμό μεταξύ του για παροχή κατάλληλων ουσιωδών υπηρεσιών προς το κοινό κατά αποδοτικό και οικονομικό τρόπο δεν έχουν αλλάξει από τότε που ανέλαβαν οι ημικρατικοί οργανισμοί.

Αντίθετα, οι εξελίξεις στις τελευταίες τρεις δεκαετίες (η συγκρότηση του κράτους, η ανταρσία, η επιδρομή, ο πόλεμος) καταδεικνύουν κατά τρόπο δραματικό και πειστικό ότι η απόφαση για μεταβίβαση των ουσιωδών υπηρεσιών σε ημικυβερνητικούς οργανισμούς ήταν πολύ συνετή και πολύ επιτυχής.

Επομένως, δεν φαίνεται να υπάρχει λόγος ή δικαιολογία για ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών αυτών.

Επιχειρήσεις Κρατικής Ιδιοκτησίας

Ο αριθμός Επιχειρήσεων Κρατικής Ιδιοκτησίας στην Κύπρο είναι συγκριτικά μικρός, αλλά η σημασία τους και η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη της Δημοκρατίας δεν πρέπει να υποτιμάται.

Οι Επιχειρήσεις αυτές συστάθηκαν με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας - και αποτελούν "ιδιοκτησία" της και διευθύνονται από αυτή - για δυο κύριους λόγους:

- a. οι ιδιώτες επενδυτές δεν διέθεταν τα κεφάλαια ή την ικανότητα, ή και τα δυο,

για ίδρυση και λειτουργία των Επιχειρήσεων αυτών, και

- β. οι Επιχειρήσεις αυτές κρίθηκαν εθνικής σημασίας και στρατηγικής για την οικονομική, κοινωνική και φυσική επιβίωση του Κράτους.

Με μερικές μόνο εξαιρέσεις, οι Επιχειρήσεις Κρατικές Ιδιοκτησίας στην Κύπρο αποδείχθηκαν προσοδοφόρες και η οικονομική και στρατηγική τους σημασία για τον τόπο έχει καταδειχθεί επανειλημμένα κατά τρόπο δραματικό και πειστικό.

Αναφέρεται ενδεικτικά ότι κατά τη διάρκεια της ανταρσίας, της επιδρομής και του πολέμου, οι Κυπριακές Αερογραμμές συνέχισαν τις πτήσεις τους, ενώ όλες οι ξένες Αερογραμμές είχαν εγκαταλείψει την Κύπρο. Τα Κυπριακά Διύλιστήρια διατήρησαν συνεχή ροή πετρελαιοειδών για χρήση από τις Κυπριακές βιομηχανίες. Η Τράπεζα Αναπτύξεως βοήθησε τον ιδιωτικό τομέα και ανάλαβε τους κινδύνους για τη διατήρηση και ανάπτυξη της ταλαντευόμενης οικονομικής και βιομηχανικής δραστηριότητας, και η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης αποδέχτηκε βαρείες ζημιές για να διατηρήσει τις πόρτες της ανοικτές για τους λίγους ... απομονωμένους ξένους επιχειρηματίες που επισκέπτοντο το Νησί στη διάρκεια των αλληπάλληλων κρίσεων του.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, θα ήταν εσφαλμένο και ασύνετο - κι επιβλαβές για το εθνικό συμφέρον - να ιδιωτικοποιηθούν οι Επιχειρήσεις αυτές τώρα που η χώρα ξεπέρασε την κρίση. Στο κάτω κάτω για εμφανείς λόγους η Κυπριακή οικονομία - στην ουσία το ίδιο το Κυπριακό Κράτος - είναι πολύ ευπαθές σε αιφνίδιους οικονομικούς και πολιτικούς κραδασμούς για να επιτρέψει ιδιοκτησία των Επιχειρήσεων αυτών και έλεγχο τους από ιδιώτες επενδυτές, των οποίων κύριος σκοπός είναι το κέρδος.

Επίσης, στις σημερινές συνθήκες με τις ριζικές επιπτώσεις στις εθνικές οικονομίες σε παγκόσμια κλίμακα από τον Πόλεμο στον Κόλπο είναι πολύ απίθανο οι ιδιώτες επενδυτές να εκδηλώσουν προθυμία για αγορά μετοχών σε Επιχειρήσεις Κρατικής Ιδιοκτησίας. Χαρακτηριστική είναι η πρόσφατη άρνηση ιδιωτών μετόχων και πιθανών ιδιωτών επενδυτών να αγοράσουν μετοχές των Κυπριακών Αερογραμμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Οι κυριώτεροι λόγοι για την ανάπτυξη του δημόσιου τομέα στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης στην περίοδο 1960-1980 ήταν:

- α. η αυξανόμενη λαϊκή πίεση και απαίτηση για αναθεώρηση του συστήματος υπηρεσιών υγείας και επέκταση της παιδείας και των κοινωνικών υπηρεσιών (το Κράτος ευημερίας),
- β. η απόκτηση και ο έλεγχος "εθνικού μονοπωλίου" μείζονος στρατηγικής σημασίας για τον τόπο (τομέας Δημόσιας Ωφελείας), και
- γ. η επέκταση του κρατικού ελέγχου σε σημαντικές Επιχειρήσεις και Βιομηχανίες ώστε να αποτελέσουν μέσο βιομηχανικής πολιτικής (Επιχειρήσεις/Βιομηχανίες σε Ανταγωνιστικές Αγορές).

2. Η ιδιωτικοποίηση επινοήθηκε από τη Σχολή Οικονομολόγων/ Νομισματολόγων σαν μέσο κάμψης του πληθωρισμού, μείωσης των δημόσιων δαπανών και ενθάρρυνσης του ανταγωνισμού, ώστε να επανατοποθετηθεί η εθνική οικονομία στην υγιή της βάση.

3. Η ιδέα της ιδιωτικοποίησης απόκτησε σάρκα και οστά με την εκλογή στην εξουσία συντηρητικών πολιτικών που ήταν προσηλωμένοι στην αρχή της "συρρίκνωσης του δημόσιου τομέα", της αποκατάστασης ελευθερίας του ιδιώτη στην κοινωνική και οικονομική ζωή και στη διάσπαση της δήθεν υπερβολικής δύναμης των Συντεχνιών στην κοινωνία.

4. Η ιδιωτικοποίηση εισήχθη αρχικά από τη Συντηρητική Κυβέρνηση της κας Θάτσερ στη Βρετανία το 1979 για να αναπτυχθεί στη συνέχεια σε παγκόσμιο κίνημα έχει προκαλέσει μείζονος μεγέθους μεταστροφή στην οικονομική και πολιτική αντίληψη και έχει αλλάξει το πολιτικό πρόγραμμα πολλών πολιτικών κομμάτων και Κυβερνήσεων σ' ολόκληρο τον κόσμο.

5. Στην καρδιά της Ιδιωτικοποίησης και των αιτίων της βρίσκεται η πεποίθηση των υποστηρικτών της ότι αυτή θα βελτιώσει την αποδοτικότητα των Επιχειρήσεων, θα μειώσει τα κόστη και τις δημόσιες δαπάνες, θα εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον και θα προστατεύσει το κοινό από τη μονοπωλιακή ισχύ των Συντεχνιών.

6. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει οριστική και πειστική μαρτυρία που να καταδεικνύει ότι η ιδιωτικοποίηση έχει πετύχει τους στόχους της.

7. Αντίθετα, υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα ότι η Ιδιωτικοποίηση Υπηρεσιών του Κράτους Ευημερίας παρόλο που ήταν περιορισμένη - οδήγησε σε χειρότερηση των υπηρεσιών αυτών χωρίς να επιφέρει ουσιαστικές εξοικονομήσεις στα δημόσια ταμεία. Η μεταβίβαση ιδιοκτησίας και ο έλεγχος Επιχειρήσεων Δημόσιας Ωφελείας και Ουσιωδών Υπηρεσιών από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα από μόνη της πολύ λίγα πέτυχε για αύξηση της αποδοτικότητας ή του ανταγωνισμού.

Και η ανάληψη "Συναγωνιστικών Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών" από ιδιώτες επενδυτές ενώ δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον έχει αυξήσει την επιρροή και την ισχύ των λίγων οικονομικά ισχυρών πάνω στους πολλούς οικονομικά αδύνατους στην κοινωνία. Η ιδιωτικοποίηση έκαμε τους πλούσιους πλουσιότερους και τους φτωχούς φτωχότερους.

8. Από παγκόσμια σκοπιά η Ιδιωτικοποίηση απέτυχε στην επίτευξη των διακηρυγμένων στόχων της. Έχει διασπάσει την κοινωνία σε οικονομικές ομάδες που ανησυχούν και έχει επιτείνει τους ταξικούς ανταγωνισμούς και τους ταξικούς αγώνες. Έχει υποσκάψει σοβαρά την εθνική ενότητα και την εθνική συνοχή. Και έχει αποστερήσει την κοινωνία από ένα φυσικό στόχο γύρω από τον οποίο να συνενώνεται και να εργάζεται για το κοινό καλό της χώρας και του συνόλου του λαού.

9. Σ' ότι αφορά την Κύπρο, η ιδιωτικοποίηση θα ήταν καταστροφική για τους ακόλουθους λόγους:

- α. Η φύση και το μέγεθος των κρατικών "υπηρεσιών ευημερίας" που προσφέρονται αποτελούν άμεση συνέπεια της πρόσφατης ιστορίας της Κύπρου (ανταρσία, επιδρομή και πόλεμος) και μια φυσική και δικαιολογημένη ανταπόκριση του κράτους στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του λαού.
- β. Τα ίδια επιχειρήματα ισχύουν και για τα "φυσικά μονοπώλια" (ηλεκτρισμός, τηλεπικοινωνίες, υδατοπρομήθεια κλπ) του Νησιού ενισχυμένα με πρόσθετα επιχειρήματα. Τα φυσικά αυτά μονοπώλια ήταν αρχικά ιδιωτικά. Τα ανέλαβε η Κυβέρνηση γιατί ο ιδιωτικός τομέας εστερείτο την εμπειρογνομοσύνη, τη γνώση (know-know) και την ικανότητα για αποδοτική διεύθυνση τους και διότι ο ιδιωτικός τομέας εστερείτο τα κεφάλαια - και το θάρρος - για επέκταση των υπηρεσιών αυτών για ικανοποίηση των αυξημένων και αυξανόμενων αναγκών του πληθυσμού.
- γ. Οι Επιχειρήσεις Κρατικής Ιδιοκτησίας που προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες στην ανταγωνιστική αγορά φορτώθηκαν στην Κυβέρνηση σε περιόδους στις οποίες ο ιδιωτικός τομέας αρνείτο ν' αναλάβει τους κινδύνους που συνεπάγετο η ίδρυση και η λειτουργία τους, ή σε περιόδους που δεν υπήρχαν διαθέσιμα ιδιωτικά κεφάλαια, ή αυτά ήταν απρόθυμα να μπουν στην αγορά, ή ακόμη, όταν οι προοπτικές για κέρδη εφαινότο απομακρυσμένες.

10. Οι συνθήκες στην Κύπρο στις τελευταίες τρεις δεκαετίες έχουν αποδείξει ότι ο δημόσιος τομέας αναπτύχθηκε σ' ανταπόκριση προς τις ανάγκες του δημοσίου για υπηρεσίες εθνικής προτεραιότητας. Και ότι η κρατική επέμβαση στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας ήταν απόλυτα απαραίτητη για την ανάπτυξη και επιβίωση της.

11. Οι συνθήκες πολύ λίγο άλλαξαν ώστε να δικαιολογείται ριζική παρέκκλιση από την πορεία αυτή σήμερα. Αντίθετα, ο Πόλεμος στον Κόλπο και οι επακολουθήσασες απαιτήσεις του ιδιωτικού τομέα από το δημόσιο τομέα για βοήθεια σε ευρύ πεδίο θα καταστήσουν πολύ πιθανώς το δημόσιο τομέα ακόμη πιο κεντρικό και κρίσιμης σημασίας στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.

12. Επομένως φαίνεται ότι η συνετή πορεία απαιτεί εγκατάλειψη των προσταθειών ή στόχων για Ιδιωτικοποίηση του Δημόσιου Τομέα και αναζήτηση με τη μέγιστη δυνατή φροντίδα και συνέπεια της ορθολογιστικής λειτουργίας του!

Ορθολογιστική Λειτουργία

13. Καλή αρχή για την επίτευξη του στόχου αυτού αποτελεί η μελέτη και η εφαρμογή των εισηγήσεων τις οποίες υπέβαλε η ΠΑΣΥΔΥ στην Εκτελεστική και τη Νομοθετική Εξουσία επανειλημμένα στα τελευταία δυο χρόνια (Βλέπε Παράρτημα I) και οι οποίες στοχεύουν στα ακόλουθα:

- α. τον εκσυγχρονισμό του Δημόσιου Τομέα,
- β. την προστασία του Δημόσιου Τομέα από εξωτερικές επεμβάσεις των πολιτικών και άλλων ισχυρών ιδιωτικών συμφερόντων και ιδιωτών,
- γ. την εισαγωγή απαράβιαστου συστήματος αξιολόγησης στο Δημόσιο Τομέα σε θέματα προσλήψεων, προαγωγών και αμοιβής,
- δ. την αξιολόγηση, ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα,
- ε. τη φιλελευθεροποίηση και ανεξαρτητοποίηση της Δημόσιας Υπηρεσίας από περιορισμούς και γραφειοκρατικές διαδικασίες ασυμβίβαστες προς την αποτελεσματική και αποδοτική διεύθυνση,
- στ. την εγκαθίδρυση και λειτουργία διαδικασιών, μηχανισμών και θεσμών για εμπλοκή των Δημόσιων Υπαλλήλων και των Οργανώσεων τους στη διαμόρφωση πολιτικής και την εφαρμογή προγραμμάτων στο Δημόσιο Τομέα, και

ξ την εξύψωση της εικόνας του Δημόσιου Τομέα ανάμεσα στις ευρύτερες μάζες του λαού και τη διασφάλιση σεβασμού από το κοινό για τους Δημόσιους Υπαλλήλους.

14. Η Εθνική προτεραιότητα σήμερα αποδεικνύεται ότι είναι η Ορθολογιστική λειτουργία του δημόσιου τομέα και όχι η ιδιωτικοποίηση του που θα οδηγήσει άλλωστε σε μετωπική σύγκρουση μεταξύ πολιτικών και ιδιωτικών επιχειρηματιών από τη μια και των δημοσίων υπαλλήλων από την άλλη

15. Η πιο πρόσφατη θέση του Κυπριακού Συνδικαλιστικού Κινήματος στο θέμα της Ιδιωτικοποίησης εκτιθεται στο συνημμένο Παράρτημα VII.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Richard Flemming and Ali M. Mansour: "Privatization and Public Enterprises". (Occasional Paper No. 56) International Monetary Fund. Washington D.C. January 1988.
2. Charles Vuylstate: "Techniques of Privatization of Stateowned Enterprises". World Bank Technical Paper Number 88. Washington D.C. 1988.
3. Stephen Woolcock: "Privatisation in the U.K.". Confederation of British Industry. London 1988.
4. Dr. Madsen Girie: "U.K. Experience of Privatisation". London, 1988.
5. E.S. Savas: "Privatisation: A strategic Approach to Structural Reform". Paper prepared for the International Labour Office, Geneva. September, 1988.
6. Günter Kopke: "Privatisation in Western Europe". European Trade Union Institute, Brussels. April, 1988.
7. Assar Lindbeck: "The Transformation from Socialism to Capitalism". Statement for the French Journal "Le Debat", Paris. January 15, 1990.
8. Sergey V. Alexashenko & Leonid Grigorie: "Privatization and Capital Market". July, 1990.
9. John Nellis: "Privatization in Reforming Socialist Economies". World Bank, Washington D.C. November, 1990.
10. David Lipton: "Privatization in Eastern Europe". (The Case of Poland). World Bank, Helsinki. September, 1990.
11. Lajos Bokros: "Privatization in Hungary". World Bank, Budapest. November, 1990.
12. Dr. Dusan Triska and Charles Jelinek-Francis "A Study of Privatization in the Chech and Slovak Federal Republic", Prague. November, 1990.
13. Georgi Pankov: "The Economic Reform and Privatization in Bulgaria". Paper prepared for the World Bank, Sofia. November, 1990.
14. Uros Korze and Marko Simoneti: "Privatization in Yugoslavia". Paper prepared for the World Bank, Ljubljana. November, 1990.

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ ΣΤΙΣ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1989**

Θέμα: Εισηγήσεις για Αλλαγή της Αναπτυξιακής Πολιτικής των Σχεδίων του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως

Παρόντες

Η Α.Ε. Κος Γιώργος Βασιλείου, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, (Πρόεδρος),
Κος Γ. Ιακώβου, Υπουργός Εξωτερικών,
Κος Γ. Συρίμης, Υπουργός Οικονομικών,
Κος Χρ. Βενιαμίν, Υπουργός Εσωτερικών,
Κος Α. Αλωνεύτης, Υπουργός Άμυνας,
Κος Τ. Νέμιτσας, Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας,
Κος Ν. Πρωτοπαπάς, Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων
Κος Α. Γαβριηλίδης, Υπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων
Κος Τ. Χριστοφίδης, Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κος Α. Φιλίππου, Υπουργός Παιδείας,
Κος Π. Παπαγεωργίου, Υπουργός Υγείας,
Κος Χρ. Χρυσάνθου, Υπουργός Δικαιοσύνης.

Παρατηρητής

Δρ. Ι. Αριστείδου, Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Παιδείας.

Γραμματέας

Κος Γ. Β. Χατζηαναστασίου, Γενικός Διευθυντής Γραφείου Προγραμματισμού.

Παρευρέθηκαν

Κος Α. Μαλαός, Διευθυντής Προγραμματισμού,
Κος Π. Χατζηπαύλου, Διευθυντής Συντονισμού,
Κος Σ. Μάτσης, Διευθυντής Προγραμματισμού.

Απόν

Κος Α. Αυξεντίου, Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε ότι σκοπός της σημερινής συνεδρίας ήταν η εξέταση των εισηγήσεων που περιέχονται στο έγγραφο που ετοίμασε το Γραφείο Προγραμματισμού για αλλαγή της αναπτυξιακής πολιτικής των σχεδίων του Προϋπο-

λογισμού Αναπτύξεως. Συνεχίζοντας ο Πρόεδρος ανέφερε ότι το έγγραφο αποτελεί πρόκληση για μια σε βάθος μελέτη των προβλημάτων που παρουσιάζονται και που σχετίζονται με τις δομές της Κρατικής Υπηρεσίας, η επίλυση των οποίων όχι μόνο θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων αλλά θα διευκολύνει και την έγκαιρη διεκπεραίωση του αναπτυξιακού προγράμματος της Κυβερνήσεως, ενώ παράλληλα θα υποβοηθήσει την πιο αποτελεσματική λειτουργία της Κρατικής μηχανής. Τόνισε επίσης ότι το έγγραφο περιέχει εισηγήσεις που πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προβληματισμού και μελέτης από τα ίδια τα Υπουργεία και να υποβάλουν προτάσεις στην Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού σχετικά με τα μέτρα που ενδείκνυται να ληφθούν.

Στη συνέχεια η Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού εξέτασε τις εισηγήσεις που γίνονται για λήψη γενικών αποφάσεων πολιτικής και αποφάσισε ως εξής:

(1) Εργατικό Δυναμικό

Το κάθε Υπουργείο θα εξετάσει σε βάθος τις ανάγκες του σε εργατικό δυναμικό και θα ετοιμάσει καταλόγους που να περιέχουν τόσο τον αριθμό των υφισταμένων εργατών όσο και εκείνων που απαιτούνται για κάλυψη των συγκεκριμένων μονίμων αναγκών του. Η Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού υιοθέτησε την πρόταση να μην πληρώνονται οι θέσεις εργατών του τακτικού εργατικού δυναμικού που αφυπηρετούν, ή τερματίζονται οι υπηρεσίες τους, ενώ παράλληλα να επιδιωχθεί η ομαδοποίηση των εργατών και να προωθηθεί η εισαγωγή του θεσμού της εναλλαξιμότητας και μετακίνησης εργατών εκεί που υπάρχουν ανάγκες.

(2) Κατάργηση Κυβερνητικών δραστηριοτήτων και ανάθεση τους στον ιδιωτικό τομέα

Σαν γενική αρχή συμφωνήθηκε ότι θα πρέπει να προωθηθεί η ανάθεση εργασιών/δραστηριοτήτων με συμβόλαια στον ιδιωτικό τομέα. Το κάθε Υπουργείο ανέλαβε να υποδείξει τους τομείς και δραστηριότητες που επιδέχονται της πιο πάνω αρχής.

(3) Τέλη από παρεχόμενες Κυβερνητικές Υπηρεσίες

Για όλες τις υπηρεσίες που παρέχονται από τα Κυβερνητικά Τμήματα θα χρεώνονται τα πραγματικά κόστη σύμφωνα με τους υφιστάμενους Κανονισμούς. Οι διάφορες Υπηρεσίες θα επεξεργασθούν πρόγραμμα/χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της απόφασης ιδιαίτερα σε τομείς/κλάδους που ανταγωνίζονται την ιδιωτική δραστηριότητα.

(4) Απόδοση Κυβερνητικών Οχημάτων

Το όλο θέμα των Κυβερνητικών Οχημάτων/Μηχανημάτων σε συνάρτηση με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, πρέπει να επανεξε-

τασθεί και επαναξιολογηθεί από την Επιτροπή των Γενικών Διευθυντών για την ενοποίηση των Κυβερνητικών Εργαστηρίων και Κοινοχρήστων Μηχανημάτων, που υφίσταται κάτω από την προεδρία του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και να υποβληθεί συνοπτική έκθεση από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στην Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού.

(5) Εφαρμογή Σχεδίων Παροχής Κυβερνητικών Εγγυήσεων

Συμφωνήθηκε να εξετασθεί από τα αρμόδια Υπουργεία σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών η εισαγωγή ενός νέου Γενικού Σχεδίου Παροχής Κυβερνητικών Εγγυήσεων ή/και επί μέρους τέτοιων σχεδίων, μέσω των οποίων θα εξασφαλίζονται δάνεια αντί της παροχής απευθείας δανείων από το Ταμείο των Δανειστικών Επιτρόπων. Οι διαπιστώσεις και εισηγήσεις των αρμοδίων Υπουργείων θα πρέπει να υποβληθούν στην Κ.Ε.Π. το συντομότερο δυνατό.

(6) Ανάθεση του Σχεδιασμού, Κατασκευής, Βελτίωσης και Συντήρησης Δρόμων σε Ενιαίο Φορέα

Συμφωνήθηκε να συσταθεί Ειδική Επιτροπή από εκπροσώπους των Υπουργείων Συγκοινωνιών και Έργων, Εσωτερικών, Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και Γραφείου Προγραμματισμού με αρμοδιότητα να εξετάσει σε βάθος το θέμα περιλαμβανομένου και του ενδεχομένου ανάθεσης των εργασιών στον ιδιωτικό τομέα και να υποβάλει την έκθεση της το συντομότερο δυνατό.

(7) Συγχώνευση/Ενοποίηση Εργαστηρίων

(8) Συγχώνευση/Ενοποίηση Τεχνικών Υπηρεσιών

(9) Κατάργηση Ψυλουργικών Εργαστηρίων και των Εργαστηρίων Οδικών Σημάτων

Η μελέτη των τριών πιο πάνω θεμάτων συμφωνήθηκε να ανατεθεί στην Τράπεζα Αναπτύξεως η οποία, αν χρειάζεται, θα ενισχυθεί με την εξασφάλιση των υπηρεσιών ξένου ειδικού/εμπειρογνώμονα.

(10) Κτιριακές Ανάγκες Υπηρεσιών

Συμφωνήθηκε να διερευνηθεί η δυνατότητα σύναψης από τα διάφορα Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες ειδικών συμφωνιών με ιδιωτικές Εταιρείες/Οργανισμούς Αναπτύξεως Γης για την ανέγερση και μακροχρόνια ενοικίαση κατάλληλα διαρρυθμισμένων κτιρίων που να ικανοποιούν τις συγκεκριμένες ανάγκες τους. Για το σκοπό αυτό τα Υπουργεία θα υποβάλλουν κατάλογο των αναγκών τους ώστε να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα ενιαία.

Διευκρινίστηκε ότι οι εισηγήσεις που γίνονται για το θέμα αυτό δεν αφορούν το σύμπλεγμα των κεντρικών Κυβερνητικών κτιρίων αλλά στις επιμέρους κτιριακές ανάγκες που παρουσιάζονται κατά καιρούς.

(11) Ανάθεση του Σχεδιασμού και Κατασκευής Έργων στον Ιδιωτικό Τομέα

Συμφωνήθηκε να προωθηθεί, πάνω σε εκλεκτική βάση, η ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα, με προσφορές, της ετοιμασίας σχεδίων για διάφορα Κυβερνητικά έργα, με προτεραιότητα στους Κυπριακούς Οίκους.

(12) Ετοιμασία Εκθέσεων Προόδου

Διαπιστώθηκε η ανάγκη υποβολής από τα διάφορα Υπουργεία/Υπηρεσίες εκθέσεων προόδου πάνω σε τακτική βάση. Οι εκθέσεις αυτές θα υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατά εξαμηνία και αφού τύχουν της αναγκαίας επεξεργασίας θα υποβάλλονται από το Γραφείο Προγραμματισμού στην Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού για ενημέρωση και συζήτηση. Οι εκθέσεις αυτές δε θα περιέχουν μόνο στοιχεία που θα αφορούν στις δαπάνες για συγκεκριμένα έργα/σχέδια/προγράμματα αλλά και πληροφορίες σχετικά με αδικαιολόγητες καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην εφαρμογή έργων, τα προβλήματα καθώς και στοιχεία και πληροφορίες αναφορικά με τις εκάστοτε οικονομικές εξελίξεις, θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεως, σε σχέση με μέτρα πολιτικής και άλλα. Βασικά το περιεχόμενο των εκθέσεων πρέπει να είναι τέτοιο που να αποτελεί πρόκληση για προβληματισμό.

Η πρώτη εξαμηνιαία έκθεση θα υποβληθεί στην Κεντρική Επιτροπή Προγραμματισμού στο τέλος του Ιουνίου 1990.

Τέλος σε ότι αφορά στις εισηγήσεις που περιέχονται στο έγγραφο για ειδικές αποφάσεις αναπτυξιακής πολιτικής και άλλες δημοσιονομικές αποφάσεις που αφορούν τα συγκεκριμένα Υπουργεία, συμφωνήθηκε όπως τα Υπουργεία προβούν στην άμεση σύσταση Επιτροπών για εξέταση των διαφόρων επιμέρους θεμάτων. Τα πορίσματα των Επιτροπών αυτών θα εξετασθούν σε χωριστές συσκέψεις για το κάθε Υπουργείο που θα πραγματοποιηθούν με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε διάστημα τριών μηνών.

**ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ**

**Πρόεδρο
Βουλής των Αντιπροσώπων
κ. Βάσο Λυσσαρίδη,
Λευκωσία.**

26 Σεπτ. 1990

Κύριε Πρόεδρε,

Σε συνέχεια του εγγράφου μας με τον ίδιο αρ. Φακ. και ημερ. 4.9.1990, για τα οργανωτικά/λειτουργικά προβλήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας, σας αποστέλλουμε αντίγραφο νέου διαβήματος μας προς τη ΜΕΠ, σε σχέση με την πολιτική της Κυβέρνησης για ιδιωτικοποίηση Δημόσιων Υπηρεσιών, με την κατάργηση Κυβερνητικών δραστηριοτήτων και την ανάθεση τους στον Ιδιωτικό Τομέα.

Όπως αναφέρουμε και στο έγγραφο μας προς τη ΜΕΠ, θεωρούμε ότι το θέμα αυτό βρίσκεται σε συνάρτηση με τη γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στη Δημόσια Υπηρεσία, γι' αυτό και παρακαλούμε όπως και τούτο εξεταστεί στα πλαίσια της συζήτησης των οργανωτικών/λειτουργικών προβλημάτων της Κρατικής Μηχανής, σε συνεδρίαση της Τριμερούς Επιτροπής Επαφής - Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Δημόσια Υπηρεσία, Κυβέρνηση, ΠΑΣΥΔΥ - που θα πρέπει να πραγματοποιηθεί, το ταχύτερο.

Με τιμή
(Γ. Ιακώβου), Γεν. Γραμματέας

Κοινοποίηση: Υπουργό Οικονομικών Γραμματέα Μ.Ε.Π.

Στις εισηγήσεις αυτές, με τις οποίες στις γενικές τους γραμμές συμφώνησαν και οι Γενικοί Διευθυντές, δεν είχαμε μέχρι σήμερα ως Οργάνωση καμιά απάντηση από πλευράς Κυβέρνησης.

Η επικρατούσα κατάσταση γύρω από τα οργανωτικά/λειτουργικά προβλήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας μας δημιουργεί έντονες ανησυχίες σ' ότι αφορά το μέλλον της Υπηρεσίας, αφού οι προοπτικές για την αντιμετώπιση των σοβαρών αδυναμιών και τρωτών του κρατικού μηχανισμού, δεν φαίνονται καθόλου ευοίωνες.

Οι ανησυχίες μας αυτές επιτείνονται και από το γεγονός ότι όχι μόνο οι εξαγγελίες και υποσχέσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Υπηρεσίας, δεν έχουν υλοποιηθεί, αλλά αντίθετα η κατάσταση έχει σε πολλούς τομείς επιδεινωθεί.

Ιδιαίτερα σ' ότι αφορά τις εξαγγελίες για αποκέντρωση "με την ανάθεση ευθύνης σε όσο το δυνατό περισσότερους", με λύπη μας διαπιστώνουμε ότι αυτό που στην πράξη παρατηρείται είναι ένας άκαμπος και έντονος συγκεντρωτισμός, που εδραιώνεται με τη λήψη και επιβολή αποφάσεων, άνωθεν, σε ζωτικούς τομείς της Υπηρεσίας, εν αγνοία πολλές φορές των ανώτατων και άλλων ανώτερων αρμόδιων για τα θέματα στελεχών, με επακόλουθο να κυριαρχεί η προχειρότητα και ο ερασιτεχνισμός, να καταλύεται η υπηρεσιακή τάξη και να παραλύει η ιεραρχία.

Καταλήγοντας, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι η κατάσταση αυτή έχει δυστυχώς και μια άλλη παράμετρο. Στην προσπάθεια συγκάλυψης των δικών μας αδυναμιών για την επίλυση των προβλημάτων της κρατικής μηχανής, με φυσικό επακόλουθο τη μειωμένη αποδοτικότητα της Υπηρεσίας και την αύξηση του κόστους λειτουργίας της, έχει γίνει συνήθεια να φορτώνονται στις πλάτες των δημοσίων υπαλλήλων όλα τα κακά, ανακαλύπτοντας στο πρόσωπο τους το εξιλαστήριο θύμα.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, ζητούμε επαναφορά στη ΜΕΠ, του σοβαρού θέματος των οργανωτικών/λειτουργικών προβλημάτων της Δημόσιας Υπηρεσίας και επείγουσα συζήτησή του.

Με εκτίμηση,

(Α Παπαναστασίου) Πρόεδρος

(Γ. Ιακώβου) Γεν. Γραμματέας

Κοινοποίηση: Υπουργό Οικονομικών, Πρόεδρο Μικτής Επιτροπής Προσωπικού Γ.Δ. Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, Γ.Δ. Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύσταση Επιτροπής για τη Βελτίωση της Λειτουργικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 28.12.1989 απεφάσισε όπως σε κάθε Υπουργείο/Ανεξάρτητο Γραφείο ή Υπηρεσία συσταθεί Τεχνική Επιτροπή η οποία να υποβάλει εισηγήσεις που να στοχεύουν -

- α) στην ταχύτερη και καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού,
- β) στην απλούστευση των υφιστάμενων διαδικασιών, μεθόδων εργασίας και χρησιμοποιούμενων εντύπων για την διεκπεραίωση του υπηρεσιακού έργου.

2. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αντίκριση των λειτουργικών προβλημάτων στο σύνολο τους, με στόχο την κοινή αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και επίλυση γενικών λειτουργικών προβλημάτων, κρίνεται σκόπιμο όπως συσταθεί ειδική ad hoc Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία να απαρτίζεται από μέλη προερχόμενα τόσο από τη Δημόσια Υπηρεσία όσο και από τον Ιδιωτικό Τομέα.

3. Πιο συγκεκριμένα προτείνεται όπως οι σκοποί και οι στόχοι της Επιτροπής είναι οι εξής:

- α) Η υποβολή εισηγήσεων και η υποβοήθηση των αρμοδίων στην αναθεώρηση διαδικασιών, εσωτερικών κανονισμών και διεργασιών που διαπιστώνονται σαν ανασταλτικοί στην παραγωγή και στην πρόοδο εργασίας, εφόσον τούτο δεν αντιστρατεύεται εργατικές συμβάσεις ή/και άλλες συμφωνημένες με τη δημοσιούπαλληλική πλευρά ρυθμίσεις, νομοθετικές διατάξεις και αποφάσεις Συνταγματικών οργάνων.

Από καιρό σε καιρό θα υποβάλλεται σχετική αναφορά στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προς τον οποίον επίσης θα υποβάλλεται αναφορά όταν προκύπτει πρόβλημα στην υλοποίηση οποιωνδήποτε συστάσεων της Επιτροπής.

- β) Η διαπίστωση λειτουργικών προβλημάτων και αδυναμιών που προκύπτουν από νομοθετικές ρυθμίσεις, αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων, του Υπουργικού Συμβουλίου και των Υπουργείων, συνθήκες εργασίας, συμβάσεις και άλλα, η ιεράρχηση αυτών και η αναφορά τους στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με εισηγήσεις για την προώθηση λύσεων.

4. Η Επιτροπή, κατά τη διεξαγωγή του έργου της θα συνεργάζεται στενά και θα διαβουλεύεται με τους οικείους Γενικούς Διευθυντές, Προϊσταμένους Τμημάτων και Ανεξάρτητων Υπηρεσιών ως και με τις Τεχνικές Επιτροπές που έχουν συσταθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 πιο πάνω ως επίσης και με οποιεσδήποτε άλλες ενδιαφερόμενες οργανώσεις.

5. Αναμένεται ότι η Επιτροπή θα έχει πρακτική προσέγγιση στη διεκπεραίωση του έργου που της ανατίθεται και ότι οι εισηγήσεις για επίλυση προβλημάτων που ανάγονται στα έντυπα, τις διαδικασίες, μεθόδους εργασίας, το συντονισμό, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ως και σε άλλες επί μέρους πτυχές, θα προωθούνται προς υλοποίηση ευθύς ως διαμορφωθούν συγκεκριμένες προτάσεις από την Επιτροπή.

6. Διευκρινίζεται σχετικά ότι η επιδίωξη των πιο πάνω δεν πρέπει να συνεπάγεται πρόσθετες ή νέες θέσεις ή αναβαθμίσεις υφιστάμενων θέσεων και γενικά αύξηση των δημοσίων δαπανών.

7. Ως προς τη σύνθεση της προτεινόμενης Επιτροπής υποβάλλεται εισήγηση όπως αυτή απαρτίζεται από τους πιο κάτω:

Κλεάνθης Βάκης	- Πρόεδρος
Αλέκος Ευαγγέλου	- Μέλη
Χρήστος Ταλιαδώρος	- "
Ανδρέας Κυριάκου	- "
Κώστας Πασχάλης	- "
Ανδρέας Πολυκάρπου	- "
Άρης Πετάσης	- "
Αλέκος Σταμάτης	- "

8. Ο Υπουργός Οικονομικών, που θα είναι ο εισηγητής της Πρότασης αυτής, θα καλέσει το Συμβούλιο να υιοθετήσει τις εισηγήσεις στις παραγράφους 2 και 3 πιο πάνω.

25.5.1990

Υπουργείο Οικονομικών, Λευκωσία

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Υπουργειακές Επιτροπές - Σύσταση Ειδικής Τεχνικής Επιτροπής ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑΣΥΔΥ

1α. Οι Υπουργειακές Επιτροπές που συστάθηκαν σε κάθε Υπουργείο/Ανεξάρτητο Γραφείο/Υπηρεσία, με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 32824 και ημερ. 28.12.1989, να προχωρήσουν σε πρώτο στάδιο στη συμπλήρωση, αξιολόγηση και αξιοποίηση της εργασίας που έγινε από τις προηγούμενες Υπουργειακές Επιτροπές και την Ειδική Μικτή Επιτροπή, που συστάθηκαν το Φεβρουάριο του 1984 και λειτούργησαν μέχρι το τέλος του 1986 για τα λειτουργικά προβλήματα και άλλες αδυναμίες στα διάφορα Υπουργεία.

Οι εκθέσεις που ετοιμάστηκαν από τις προηγούμενες Υπουργειακές Επιτροπές και το υλικό που συγκεντρώθηκε και παρέμεινε αναξιοποίητο, να συμπληρωθεί από τις Υπουργειακές Επιτροπές που συστάθηκαν στις 28.12.1989, με τυχόν νέα δεδομένα και στοιχεία, έτσι ώστε να δίδει τη σημερινή εικόνα σε σχέση με τα προβλήματα αυτά.

β. Σε δεύτερο στάδιο οι Υπουργειακές Επιτροπές να προχωρήσουν σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, που να περιλαμβάνουν και τα επιβαλλόμενα διορθωτικά μέτρα.

Προτεραιότητα να δοθεί σε απλά θέματα που σχετίζονται με την καθημερινή διεκπεραίωση του υπηρεσιακού έργου, τις μεθόδους και διαδικασίες που ακολουθούνται και τα ξεπερασμένα έντυπα που χρησιμοποιούνται σε σχέση και με τους τρόπους καθημερινής επαφής και εξυπηρέτησης του κοινού. Τα διορθωτικά μέτρα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν πειραματικά σε ένα συγκεκριμένο Υπουργείο, για απόκτηση εμπειριών, πριν από τη γενίκευσή τους. Ανάλογα, θα μπορούσαν στη συνέχεια να τύχουν χειρισμού θέματα που σχετίζονται με τις Μεθόδους και την Οργάνωση της εργασίας (O & M), την καλύτερη αξιοποίηση του προσωπικού και του εξοπλισμού, τον προγραμματισμό, συντονισμό και έλεγχο, την αποκέντρωση κ.α.

2. Να συσταθεί Ειδική Τεχνική Επιτροπή, με κύριο έργο την καθοδήγηση και υποβοήθηση του έργου των Υπουργειακών Επιτροπών. Η Ειδική Τεχνική Επιτροπή θα βοηθά στο έργο της αξιολόγησης των πορισμάτων και εισηγήσεων των Υπουργειακών Επιτροπών και την υλοποίηση των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

Η Επιτροπή να στελεχωθεί από δημοσίους υπαλλήλους κατά κύριο λόγο, που έτυχαν ειδικής εκπαίδευσης και/ή έχουν εξειδικευμένες γνώσεις και πείρα σε θέματα Οργάνωσης και Μεθόδων Εργασίας (O & M), Δημόσιας Διοίκησης, αξιοποίησης αν-

- να επισημανθούν πιθανοί τομείς δράσης για το δημόσιο τομέα.
- διενεργηθούν συγκριτικές μελέτες χωρών και περιοχών.

Καλεί τη συμβουλευτική περιφερειακή επιτροπή να εισαγάγει πρωτοβουλία στο Δ.Γ.Ε. για ίδρυση "Τμήματος Δημόσιων Υπηρεσιών" που να χειρίζεται ειδικά τις προοπτικές απασχόλησης στο δημόσιο τομέα.

Καλεί την ETUC να αυξήσει την υποστήριξη της για επέκταση και αναμόρφωση του δημοσίου τομέα όπως και την αντίθεση της στην ιδιωτικοποίηση των δημοσίων υπηρεσιών.

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΠΑΣΥΔΥ, ΛΕΟΚ, ΠΟΕΔ, ΟΕΛΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ,
ΟΕΛΕ, ΠΟΑΣ, ΕΤΥΚ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ, ΣΕΠΑΗΚ,
ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ**

Η συνεργασία και αλληλοσυμπλήρωση του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα στην Κύπρο αρχίζει από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποτελεί ένα φυσιολογικό φαινόμενο στην εξελικτική πορεία του τόπου.

Στο διάστημα αυτό διαμορφώθηκε μια αποδεκτή ισορροπία μεταξύ των δύο τομέων, από την οποία κέρδισε γενικά η Κύπρος γιατί ωφελήθηκαν τα πλατύτερα στρώματα του πληθυσμού και δεν επεκράτησε ποτέ, ούτε το Κράτος-επιχειρηματίας, μα ούτε και η άπληστη εκμετάλλευση του Ιδιωτικού Τομέα.

Και οι δυο Τομείς υπήρξαν και είναι οι βασικοί συντελεστές της ανοδικής πορείας της Κυπριακής οικονομίας και της ευημερίας που σήμερα επικρατεί. Σημαντική ήταν η προσφορά τόσο του Δημοσίου Τομέα όσο και του Ιδιωτικού στην περίοδο μετά την Τουρκική εισβολή του 1974. Σε μια περίοδο που είχε εξαρθρωθεί η οικονομία μας, η συνεργασία και αλληλοσυμπλήρωση του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα ήταν καθοριστικοί παράγοντες στην οικονομική επαναδραστηριοποίηση.

Κατά καιρούς παρουσιάζονταν και περιπτώσεις όπου η εκάστοτε Κυβέρνηση ανέθετε μέρος της εκτέλεσης έργων του Δημοσίου στον Ιδιωτικό Τομέα. Γενικά όμως αυτή η πολιτική δεν έτεινε να ανατρέψει την ισορροπία μεταξύ των δύο Τομέων, αλλά αντίθετα παρουσίασαν και οι δυο μια βελτιωτική, ποιοτική τάση ανάπτυξης.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΜΑΣ

Στο τελευταίο διάστημα οι Οργανώσεις μας διαπιστώνουν σοβαρά κρούσματα και επικίνδυνες τάσεις ιδιωτικοποίησης υπηρεσιών του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, πράγμα το οποίο μας προκαλεί έντονες ανησυχίες για το μέλλον του τόπου και των εργαζομένων.

Οι ανησυχίες αυτές προκαλούνται από την απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής Προγραμματισμού της 15ης Δεκεμβρίου 1989, στην οποία συμμετέσχε και ολόκληρο το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία προνοεί την κατάργηση Κυβερνητικών δραστηριοτήτων και ανάθεση τους στον Ιδιωτικό Τομέα. Προκαλούνται επίσης και από δηλώσεις του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας στην ομιλία του στη Βουλή στις 3/11/1988 και άλλες ενέργειες της Κυβέρνησης.

Η υλοποίηση αυτών των αποφάσεων και δηλώσεων θα σημαίνει την συρρίκνωση του Δημόσιου Τομέα, πράγμα το οποίο άρχισε να τροχοδρομείται με διάφορους τρόπους και μεθόδους.

Ενόψει της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί και των εξελίξεων που τυχόν να μεθοδεύονται, εκφράζουμε την αντίθεση μας στην πολιτική ιδιωτικοποίησης που τροχοδρομείται και από κοινού διακηρύττουμε ότι:

1. Αντιτιθέμεθα στην κατάργηση ή τον περιορισμό των κατασκευαστικών Τμημάτων της Κυβέρνησης, γιατί η ύπαρξη τους αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην εκμετάλλευση από τον ιδιωτικό τομέα, τροχοπέδη στην ύπαρξη μονοπωλίων, και ασφαλιστική δικλείδα για την ύπαρξη συνθηκών συναγωνισμού και προστασίας του κοινού.
2. Δεν διαφωνούμε με την εκτέλεση έργων από τον Ιδιωτικό Τομέα, αλλά ταυτόχρονα θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη διαφύλαξη και αναβάθμιση του Δημόσιου Τομέα, με στόχο να διατηρηθεί η ισορροπία που έχει εγκαθιδρυθεί και κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη και επωφελής απασχόληση όλων των εργαζομένων στο Δημόσιο.
3. Επιβάλλεται η άμεση εγκατάλειψη της πολιτικής της εκχώρησης δραστηριοτήτων που βρίσκονται μέσα στις δυνατότητες των Δημοσίων Υπηρεσιών στην ιδιωτική εκμετάλλευση.
4. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, το Κράτος πρέπει να ενισχύσει το ρόλο του, ιδιαίτερα στους τομείς ουσιαστών υπηρεσιών, όπως είναι η παιδεία, η υγεία, η παροχή ηλεκτρισμού, τηλεπικοινωνιών, υδατοπρομήθειας, μεταφορών κ.λ.π., και να λάβει τα αναγκαία μέτρα, ώστε όλος ο λαός να μπορεί να απολαμβάνει ή να χρησιμοποιεί αυτές τις υπηρεσίες. Διαφωνούμε με την εκφρασθείσα πρόθεση της Κυβέρνησης να παρέχει αυτές τις υπηρεσίες ανάλογα με το κόστος τους ή να τις αναθέτει σε ιδιώτες.
5. Οι Οργανώσεις διευκρινίζουν ότι δεν θα ήθελαν στην Κύπρο ένα Κράτος επιχειρηματία, με στόχο τη δημιουργία κερδών. Ταυτόχρονα όμως υπογραμμίζουν ότι το Κράτος θα πρέπει να διατηρήσει τον έλεγχο στους Οργανισμούς κοινής ωφελείας και να συνεχίσει να παρέχει σε όλο το λαό τις ουσιαστικές υπηρεσίες που σήμερα παρέχει. Επίσης, να διατηρήσει μηχανισμούς και κατασκευαστικά Τμήματα ή Υπηρεσίες, που θα συνέβαλλαν στην αποτροπή δημιουργίας συνθηκών ολιγοπωλίων και πλήρους εξάρτησης του Δημόσιου από τον Ιδιωτικό Τομέα.
6. Αυτό πιστεύουμε ότι επιβάλλουν οι σημερινές συνθήκες διακυβέρνησης ενός τόπου, η διατήρηση μιας ισοζυγισμένης δύναμης μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτι-

κού Τομέα και η ενίσχυση των συνθηκών συναγωνισμού με ταυτόχρονη πρόνοια για ικανοποίηση των ουσιαστών αναγκών των πολιτών, που είναι και η φιλοσοφία ενός σύγχρονου κράτους.

7. Οι Οργανώσεις μας τονίζουν ότι όλα τα πιο πάνω θέματα που εγείρουμε είναι πάρα πολύ σημαντικά και ενδείκνυται όπως αυτά συζητηθούν διεξοδικά μεταξύ αντιπροσωπείας των Οργανώσεων μας και αρμοδίων λειτουργών του Υπουργείου Οικονομικών ή της Προεδρίας, με στόχο την ικανοποιητική ρύθμιση τους, ώστε να αποφευχθεί η από μέρους μας λήψη δυναμικών μέτρων προς αποτροπή Κυβερνητικών ενεργειών, οι οποίες θα αποβούν επιζήμιες για το κοινωνικό σύνολο.

Εκ μέρους των Οργανώσεων

ΠΕΟ (υπ.) Χρ. Λασέττας
ΣΕΚ (υπ.) Μ. Ιωάννου
ΠΑΣΥΔΥ (υπ.) Γ. Ιακώβου

Λευκωσία 12.2.1991

